

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

Оксана ПЛЕВИЧ,
директорка Ірпінського державного
коледжу економіки та права,
аспірантка Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України

Про необхідність створення системи «чітких однозначно визначених вимог до рівня знань, умінь і навичок учнів, які б могли використовуватися всіма учителями в практиці їх роботи», задля «запобігання проникнення суб'єктивізму в навчальний процес» через їх перевірку і оцінку йдеться в роботі М. Скаткіна та В. Краєвського [1, с. 91]. Критеріям ефективності навчально-виховного процесу М. Скаткін надавав особливого значення, оскільки, на його переконання, вони сприяють розвитку творчого мислення учнів. До критеріїв оцінки успішності учнів він відніс також уміння самостійно здобувати й застосовувати знання, розмірковувати, доводити, розв'язувати нестандартні задачі, розуміти ключові факти, поняття, закони теорії. За визначенням С. Мартиненко, основними критеріями кінцевих результатів діяльності школи є саморозвиток людини, її самовиховання та самоосвіта [2, с. 9]. Саме ці показники мають характеризувати ефективність будь-якої авторської педагогічної системи, що впроваджується нині в навчальні заклади різного типу, зокрема коледжі.

А. Алексюк розробив вимоги до критеріїв оцінювання. З його точки зору, вони мають бути нескладними; не відрізнятися формою чи показником (цифрове або словесне вираження) і виражатися в певних нормах, які встановлюють «чітке співвідношення між вимогами до знань, які оцінюються, і показником оцінки» [3, с. 218]. Останнім часом основними критеріями оцінювання результатів якості навчання студентів у вищих навчальних закладах І-ІІ рівнів акредитації є «комбінована» система: цифрові показники виражені балами з предметів загальноосвітньої підготовки (12-бальна система оцінювання навчальних досягнень студентів); з дисциплін освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста – за 4-бальною шкалою. Перерахування шкільних балів у 4-бальну систему для інтегрованих дисциплін

здійснюється за шкалою: 10-12 бал. = 5 балів; 7-9 бал. = 4 бали; 4-6 бал. = 3 бали; 1-3 бал. = 2 бали [4].

Оцінювання результативності формування професійної культури майбутніх молодших спеціалістів з фінансів і кредиту в освітньому процесі коледжу здійснювалось нами на основі адекватних критеріїв, характеристик і показників. За результатами дослідження була визначена сукупність як кількісних, так і якісних характеристик, які уможливили здійснення оцінювання освітнього процесу з метою визначення його результативності у формуванні зазначеної якості.

Визначення критеріїв оцінювання результативності формування професійної культури у майбутніх фахівців з фінансів і кредиту в коледжі здійснювалось з дотриманням таких вимог: критерії мають бути адекватними тому явищу, яке вимірюється за його допомогою; критерії мають бути простими, тобто допускати найпростіші способи вимірювання з використанням нескладних методик; формулювання критерію і показників результативності має бути зрозумілим для всіх зацікавлених сторін (педагогів, студентів, соціальних партнерів), що забезпечить їхню активну участь в оцінюванні ефективності організованого процесу і цінності його результатів для сфери діяльності і розвитку особистості.

При визначенні критеріїв сформованості професійної культури майбутніх фахівців з фінансів і кредиту ми передусім орієнтувалися на зміст даного феномену, представлений компонентами: професійна ідентичність, комунікативна культура, інформаційна культура, професійні якості. А також враховували, що в основі її формування знаходиться ставлення до цінностей, опанування якими необхідне для розв'язання професійних завдань певними засобами і прийомами, знаннями і уміннями, смисловими заключеннями, процесами.

Особлива роль у нашому дослідженні відводиться такому компоненту професійної культури, як «професійна ідентичність». З огляду на його зміст, вважаємо доречним визначити комплексний критерій – *соціально-статусний*,

який складається з групи критеріїв: когнітивний, діяльнісний, емоційний, загальнокультурний, особистісно-аксіологічний, мотиваційно-ціннісний. При визначенні назви цього критерію ми виходили з того, що навчання у вищому економічному навчальному закладі уможливило отримання статусу завдяки доданих зусиль самим індивідом – майбутнім фахівцем з фінансів і кредиту. Це: отримання освіти, кваліфікації, а натомість – посади, кар'єрного зростання, що відбуватиметься у відповідній соціально-професійній спільноті, про що йшлося в першому розділі нашої дисертації. Відповідно до інших компонентів досліджуваного нами концепту «професійна культура майбутніх фахівців з фінансів і кредиту» визначено комунікаційний та інформаційний критерії.

Критерії конкретизуються в показниках (параметрах) як складниках критерію. Вони є конкретним проявом сутності якостей процесу чи явища. Один критерій може мати кілька або навіть багато показників, які відображають загальну характеристику педагогічного явища чи об'єкта.

Список використаних джерел

1. Качество знаний учащихся и пути его совершенствования. Под ред. М. Н. Скаткина, В. В. Краевского. Москва, «Педагогика», 1978. 208 с.
2. Мартиненко С. М. Організаційно-педагогічні умови функціонування і розвитку середніх закладів освіти для здібних дітей: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ін-т проблем виховання АПН України. Київ, 1999. 18с.
3. Педагогіка / За ред. А.М.Алексюка. Київ: Вища шк., 1986. 543с.
4. Лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти №1.4/18-2558 від 21.06.10 року «Про розроблення навчальних планів вищих навчальних закладів I-II р.а. відповідно до наказу МОН від 17.06.10 №587.